

Syedra Roma Dönemi Taş Kapları

Mustafa Yıldızlı*

Öz

Syedra hem liman kenti olması hem de korunaklı zirvedeki yerleşim alanıyla, Antik Çağ'da önemli bir yere sahiptir. MÖ 9. yüzyıldan MS 12. yüzyıla kadar kentte yerleşimin devam ettiği yazıtlardan, buluntulardan ve yapılardan anlaşılmaktadır. Kentin en parlak dönemi, MS 2-4. yüzyıl aralığıdır. Bu çalışmada 28 adet taş kap değerlendirilmiştir. Roma Dönemi'nde taş kaplar, agoralarda hamamlarda, evlerde ve dükkanlarda yoğun olarak kullanım görmüştür. Havan, havaneli, sığ kap, tabak ve çanak Syedra'da ele geçen taş kap türleridir. En yoğun buluntu grubunu havanlar oluşturmaktadır. Havaneli ise ikinci yoğun gruptur. Bu da havanla birlikte kullanılan yardımcı malzeme olmasıyla doğru orantılıdır. Bu eserler, Geç Antik Çağ insanın taş kapları ürettiklerini ve ağırlıklı olarak beslenme kültüründe kullandıklarını göstermektedir. Bu kullanımının yanı sıra ilaç ve kozmetik ürünlerinin yapımında da bu kaplardan yararlanılmış, temizlikte ise sığ kaplar tercih edilmiştir. Kentte bulunan derin havanların zeytinyağı veya sarap üretiminde kullanılmış olabileceği düşünülmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere endüstriyel alanda derin havanlar tercih edilmiştir. Geç Antik Çağ'da ölüye sunulan armağanlar arasında taş kaplar da bulunmaktadır. Oda Mezar I ve II'de ele geçen havanlar bu kapların ölü hediyesi olarak mezarlara bırakılmış olabileceğini göstermesi açısından önemlidir. Tamamlanmamış hâlde elde geçen iki eser, kentte taş kap üretiminin varlığını dolayısıyla bir atölyenin olabileceğini göstermektedir. Syedra'da bulunan taş kaplar, MS 2. yüzyıl ile MS 6. yüzyıl aralığına tarihlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Syedra, Roma Dönemi, Taş Kap, Havaneli, Atölye.

Roman Period Stone Vessels at Syedra

Abstract

Syedra was important in Antiquity as a port city and a residential area on the sheltered summit. It is understood from the inscriptions, finds, and structures that the settlement continued to the town from the 9th century BC to the 12th century AD, but the city's golden age was 2. and 4. centuries AD. In this study, 28 stone vessels were evaluated. Stone vessels were used extensively in agoras, baths, houses, and shops in Roman Age. Mortars, pestles, shallow vessels, plates, and bowls are among the stone vessels found in Syedra. Mortars constitute the densest group of finds. Since they are an auxiliary tool used with the mortar, pestles constitute the second most dense group of finds. These artifacts show that people of Late Antiquity produced stone vessels and used them mainly in food culture. In addition to this use, these containers were also used to produce pharmaceuticals and cosmetic products, and shallow containers were preferred for cleaning. It is thought that the deep mortars found in the city may have been used to produce olive oil or wine. As can be understood from here, deep mortars were preferred in

* Dr., yildizlimustafa46@gmail.com ORCID: 0000-0002-2734-9507

the industrial area. Stone vessels were among the gifts offered to the dead in Late Antiquity. The mortars in Chamber Tombs I and II are essential in showing that these vessels may have been left in the graves as burials. Moreover, the two unfinished artifacts indicate the existence of production in the city and, therefore, a workshop. Stone vessels found at Syedra are dated between the 2nd and 6th centuries AD.

Keywords: Syedra, Roman Period, Stone Vessel, Pestle, Ateiler.

Giriş

Syedra, günümüzde Antalya ili, Alanya ilçesi, Seki Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Kent, ilçe merkezinden yaklaşık 20 km uzaklıkta bir tepe üzerine kurulmuştur¹. Kentte yapılaşma iki farklı alanda görülmektedir². İki denizden yaklaşık 400 m yükseklikte bir tepenin zirvesinde ve eteklerinde, ikincisi ise kentin limanına yakın, daha düzlük alandadır³. Günümüze kadar korunagelen kalıntıların daha çok tepe yerleşiminde olduğu ve kent merkezinin de burası olduğu bilinmektedir.

Kilikia bölgesinin en batı ucundaki kent Syedra'dır⁴. Kent hakkında bilgi veren antik kaynaklar sınırlıdır. Ptolemaei, Syedra'nın coğrafi koordinatlarını vermiş⁵ ve Syedra'nın Kilikia Tracheia yerleşimi olduğunu belirtip, Pamphylia eyaletine bağlı kıyı kentleri arasında göstermiştir⁶. Stephanos Byzantinos⁷, Syedra'yı Isaura kent listesinde, Hierokles⁸ ve Pseudo-Epiphanius⁹ ise Pamphylia eyalet listesinde saymıştır. Bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere kent zaman zaman Pamphylia ve Isaura bölgelerinin de sınırları içerisinde yer almıştır. Ancak kentin yapılaşması ve buluntuları tipik Dağlık Kilikia (Cilicia Tracheia) kenti olduğunu göstermektedir.

Kentin kuruluşu tam olarak bilinmemekle beraber 2020 yılı kazı çalışmalarında Demir Çağı'na ait seramikler ele geçmiştir. Bu seramikler MÖ 9. yüzyıla tarihlenmiştir¹⁰. Kent hakkında genel bilgiler ise Geç Hellenistik Dönem'de başlamaktadır ve kent en parlak dönemini MS 2-4. yüzyıl arasında yaşamıştır. Günümüze kadar korunagelen yapılar genel olarak bu dönem arasına veya daha sonrası dönemlere tarihlenmektedir. Kentte bulunan yazıtlar da bu yüzyıl aralığında yoğunlaşmaktadır¹¹. Kentte yer alan şapel ve kiliselerin yanı sıra ele geçen Bizans Dönemi sırlı seramikleri, yerleşimde yaşamın MS 12. yüzyılda da sürdüğünü göstermektedir¹².

Bu çalışmada 28 eser değerlendirilmiştir. Bu eserler 2019-2021 yılı kazı çalışmalarında ele geçmiştir. Taş kapların formları belirlenmiş, sınıflandırılmış ve kullanım alanları tespit edilmiştir.

1 Hüber 1993, 27; Can 2016, 263; Ergürer vd. 2022, 289.

2 Ergürer vd. 2022, 289.

3 Can 2016, 263; Ergürer vd. 2022, 289.

4 Ünal-Girginer 2007, 517.

5 Ptolemaei, Book V.5.3, 23.

6 Syedra'nın MS 150 yıllarında Pamphylia eyaletine bağlı bir sahil kenti olduğu anlaşılmaktadır. Bk. Ptolemaei, Book 5.8.1; Ramsay 1960, 505.

7 MÖ 1. yüzyılda Isaura eyalet listesinde kentin adı geçmektedir. Bk. Byzantinos, 589.23.

8 Hierokles, 682. 9; Cramer 1832, 321.

9 Pseudo-Epiphanius, Book 4. 8; Darrouzès 1981, 506-507.

10 Dr. Öğr. Üyesi Hatice Ergürer, Demir Çağ seramiği üzerine çalışmıştır. Birebir görüşmede kentte az sayıda ele geçen Demir Çağ seramiklerinin en erken örneklerinin MÖ 9. yüzyıla ait olduğunu belirtmiştir.

11 Karamut 1997, 50; Can 2017, 38-43; Kentte ele geçen yazıtlara bk. Hagel-Tomaschitz 1998, 385-395.

12 Hüber 1993, 44-45; Karamut 1997, 53-54.

Havan (Mortar-Mortarium)

Havanlar, derin, aşağı doğru daralan ve düz kaideli formlar olarak tanımlanmaktadır¹³. Günümüzde küçük olanına havan, büyük ve derin olanına ise dibek denilmektedir¹⁴. Boyutları, kullanım alanlarını ve işlevlerini değiştirmektedir. Mortarium=Mortar=Havan, Holmos=Dibek ile eşdeğer olarak görülmektedir¹⁵. Derinlik ve kullanım alanlarına göre iki gruba ayrılmaktadır. Birinci gruptakiler Grekçe'de "θήεια" (thyeia) veya "ίγδις" (igdis) ve Latince'de "mortarium" olarak adlandırılır¹⁶. Bu havanlar genel olarak küçük ve sıgıdır. Mutfakta servis kabı, sos yapımı, sebze ve meyvelerin ezilmesinde veya konulmasında kullanılır. Örneğin bu kap içinde havaneli ile sarımsak, sebze ve bitkiler ezilmiştir. Günümüzde de taş, ahşap ve metalden yapılmış havan ve havaneli benzeri aletlerin kullanımı devam etmektedir. İkinci gruptakiler ise, Grekçe'de "όλμος" (holmos) ve Latince'de "pila"¹⁷ olarak adlandırılmıştır. Bu havanlar, oldukça derindir. Derin olan havanlar, buğday ve mısırı una dönüştürmede kullanılmıştır. Bunun yanı sıra zeytinin ezilmesinde ve yağının çıkarılması, şarap yapımı, ilaç ve boya yapımı vb. amaçlarla da derin havanlardan yararlanılmıştır. Hem dayanıklı malzeme olması hem de herhangi bir kimyasal tepkime vermemesi bunların uzun süre kullanım görmesini sağlamıştır. Derin havanlar genel olarak taştan ya da ahşaptan yapılmıştır¹⁸.

Havanlarda tutamak sayısı da değişmektedir. Genel olarak iki tutamak bir akıtacı ya da üç tutamak bir akıtacıdır. Akıtacılar işlevsel veya dekor amaçlı yapılabilir. Yalancı akıtacıta dışarıya doğru çıkıntı olur ve o kısım oyulur lakin ağız kenarına yakın yer kabın diğer ağız kenarıyla aynı seviyede bırakılır. Bu da işlevsellikten ziyade görsel açıdan dikkat çekici bir durumu ifade etmektedir. Havanlarda işlevsel olan akıtacılar ezilen malzemeden çıkan sıvıların süzülmesinde kullanılmıştır. Ağız kenarından dışarıya doğru çıkıntı yapan tutamaklar dikdörtgen, yarım daire, kare şeklinde olup; kabın dışında yer almaktadır. Tutamak sayısına göre ağız kenarında simetri de uygulanmıştır. Tutamakların üzeri sade veya bezemeli yapılmıştır. Genelde düz ya da çizgisel bezemeler işlenmiştir.

Roma döneminde, evlerde havan kullanımı oldukça yaygındır. Hemen hemen her evde karşımıza çıkan havan, günlük yaşamda mutfaklarda insanların yararlandığı kaplardan biri olmuştur. Özellikle zengin ailelere ait evlerde daha çok karşılaşılan bu kaplar, Roma toplumunda önemli bir kullanım alanına sahiptir.

Burada 18 havan değerlendirilmiştir. Bu havanlar iki gruba ayrılmıştır. 12 eser sıgı gruba, 6 eser de derin gruba girmektedir.

13 Kazhdan 1991, 1411; Tuna-Sakarya 2013, 730.

14 Delemen-Çokay-Kepçe 2009, 19; Eroğlu 2019, 73.

15 Akkurnaz 2016, 47-48; Halk arasında küçük boyutlu olanlara havan ve büyük boyutlu olanlara dibek denilmektedir. Bk. Eroğlu 2019, 73.

16 Sparkes 1962, 125; Berlin 1997, 124; Villing 2009, 319; Tuna-Sakarya 2013, 730; Ergürer 2015, 87; Akkurnaz 2016, 47; Eroğlu 2019, 73.

17 Sparkes 1962, 125; Villing 2009, 319.

18 Villing 2009, 319-320; Tuna-Sakarya 2013, 730.

A. Grup 1

Bu grupta 12 havan ele alınmıştır. Buluntular tutamaklı ve tutamaksız olarak iki alt gruba ayrılmıştır. 9 eser tutamaklı, 3 eser tutamaksız gruba girmektedir.

1. Tutamaklı Sığ Havan (Resim 1, 2, 3)

Bu bölümde 9 eser incelenmiştir. 9 örnek de kırık ve eksiktir (Kat. No. 1-9). 8'i mermerden ve 1'i ponza (sünger taşı) taşından yapılmıştır. Bu eserlerin tamamı, düz basit ağız kenarlı, gövde oval veya ağızdan kaideye doğru daralmakta (yayvan gövde) ve düz veya halka kaide ile sonlanmaktadır. Kapların iç ve dış yüzeyleri genel olarak zımparalanmış ve cilalanmıştır. Bazı eserlerin ağız kenarında iki tutamak ve bir akıtaç, bazılarında ise üç tutamak bir akıtaç bulunmaktadır. Akıtaçlar ya oluk şeklinde ya da kapalı bir form sergilemektedir. Akıtacı işlevsel olmayanlar literatüre "yalancı akıtaç" olarak geçmiş ve bu akıtaçlar süsleme amaçlı yapılmıştır. Deonna¹⁹, Delos yayınında havanlara ait akıtaçların profillerini detaylı olarak değerlendirmiştir. Bu eserlerin yükseklikleri 3.2 cm ile 7.6 cm arasında değişmekte ve ağız çapları, 14 cm ile 31 cm arasında değişmektedir.

Kat. No. 1, Oda Mezar I'nin kuzey-güney doğrultulu doğu duvarının hemen köşesinde bulunmuştur²⁰. İnce grenli mermerden yapılan havan, düz ağızlı, oval gövdeli ve düz tablalı kaideden oluşmaktadır. Ağız kenarı dışa doğru yuvarlatılmıştır. Ağız kenarında akanthus yaprağı biçimli yalancı akıtaç vardır. Bu eser muhtemelen oda mezar içine ölü hediyesi olarak bırakılmıştır. Ancak mezarın tahribata uğraması sonucu mezar dışına taşınmıştır. Mezar çevresinde bu buluntunun dışında ağız ve gövdesinde kırık ve eksik bölümler olan üç unguentarium ele geçmiştir. Mezar içerisinde bir adet de sikke bulunmuştur.

Kat. No. 2, Oda Mezar I içerisinde ele geçmiştir²¹. Bu yarı işlenmiş eserin dış hatları zımparalanmış fakat iç hatlar oyulmadan tutamaklardan biri kırılmış ve bu şekilde de mezar içerisine bırakılmıştır. Mezar içerisine ölü hediyesi mi olarak bırakıldığı yoksa sonradan mı buraya getirildiği bilinmemektedir. Mezarın daha önceden tahribata uğraması bu soru işaretlerini beraberinde getirmiştir.

Kat. No. 3, Büyük Hamam'ın çevresinde yüzeyde bulunmuştur. Gri damarlı, ince grenli beyaz mermerden yapılmıştır. Düz ağızlı, ağız kenarında tek tutamak, oval gövdeli ve düz bir kaideye sahiptir. Kaideye geçişte tek yiv görülmektedir. Ağız kenarında yer alan tutamak kırık ve eksiktir.

Kat. No. 4, Palestra'da ele geçmiştir²². İnce grenli mermerden yapılmıştır. Ağız kenarında tek tutamak korunmuş ve tutamak yarı daireseldir. Kaidesi kırık ve eksiktir. Kaideye geçişte tek yiv vardır. Kabin ağız ve iç yüzeyi zımparalanmıştır. Dış yüzeyde yer yer tarak izleri görülmekle beraber genel olarak dış yüzeyi de zımparalanmıştır. Kabin dış yüzeyinde yangın izi vardır. Bulunduğu tabakada yangına maruz kalmıştır ve yangın izi de bundan kaynaklanmaktadır.

Kat. No. 5, Batı Kent Kapısından Sütunlu Caddeye çıkılan ara merdivenlerde bulunmuştur. İnce grenli beyaz mermerden yapılmıştır. Düz ağızlı kabin, ağız kenarında tek tutamak korun-

¹⁹ Deonna 1938, fig. 136.

²⁰ Ergürer vd. 2022, 292.

²¹ Ergürer vd. 2022, 292.

²² Ergürer vd. 2022, 290.

muş ve tutamak üzerinde kazıma çizgilerle işlenmiş üç yiv görülmektedir. Kabın gövdesi ve kaidesi eksiktir.

Kat. No. 6, Sütunlu Caddenin üst terasında yer alan işlikte bulunmuştur. Düz ağızlı, ağız kenarında tek tutamak korunagelmış ve ince grenli beyaz mermerden yapılmıştır. Kabın iç ve ağız kenarı zımparalanmış, dış yüzeyinde ise tarak izleri belirgindir. Tutamağın alt yüzeyi kaba işçiliktir. Tutamağın alt kısmı genelde görünmediği için çoğu eserde kaba bırakılabilmektedir. Bunda kullanım alanı etkilidir.

Kat. No. 7, Büyük Hamam çevresinde yüzeyde bulunmuş ve ponza (sünger taşı) taşından yapılmıştır. Eserin sadece akıtaç kısmı ele geçmiştir. 8.8 cm akıtaç uzunluğuna ve 6.9 cm akıtaç yüksekliğine sahiptir. Akıtaç oluk şeklinde olup, işlevseldir. Hafif bir malzeme olan ponza taşı, zaman zaman taş kap ustaları tarafından tercih edilmiştir. Pürtüklü bir yüzeye sahip olduğu için tahlıl ürünlerinin ezilmesinde kullanılmış olabilir.

Kat. No. 8, kentten erken dönemlerine ait verilere ulaşmak için açılan Sondaj I'de ele geçmiştir. İnce grenli beyaz mermerden yapılan eser tamamlanmamıştır. Tek tutamak kısmı sağlam, tutamak üzerinde yapım aşamasını gösteren pergel izleri belirgin olarak görülmektedir. **Kat. No. 2** ve **8**, kentte bir taş kap atölyesinin olabileceğini gösteren önemli verilerdir.

Kat. No. 9, Batı Kent Kapısından Sütunlu Caddeye çıkılan ara merdivenlerde ele geçmiştir. Düz ağızlı kabın ağız kenarında tek tutamak korunmuş ve bu tutamak çok yüzeysel işlenmiştir. Mermerden yapılan kap, yoğun ateşe maruz kalmış ve kirece dönüşmeye başlamıştır.

Bu gruptaki eserler ilaç, merhem, boya, parfüm, mutfakta servis kabı olarak kullanılmıştır. Bu kullanımlarının yanı sıra cenaze törenlerinde kullanılmış ve mezarlara hediye olarak bırakılmışlardır. Örneğin **Kat. No. 1**, **2** ve **14**, mezarlara ölü hediyesi olarak bırakılan önemli buluntulardır.

Kat. No. 1'in benzeri, Patara'da²³; **Kat. No. 3**'ün benzeri, Kuşadası Kadıkalesi'nde²⁴; **Kat. No. 4**'ün benzeri, Sparta²⁵ ve Bathonea'da²⁶; **Kat. No. 5, 6, 7** ve **9**'un benzerleri Atina²⁷, Chios²⁸, Bat Galim²⁹, Horvat Hermeshit³⁰, Sardes³¹, Assos³², Allionai³³, Perge³⁴, Ephesos³⁵ ve Pari-

23 Korkut 2002, 236, Abb. 5. 26, kat. 26.

24 Armağan 2010, Kat. No. 375.

25 Poupaki 2019, 226, 233-234, еικ. 7, еικ. 20.

26 Kaya 2019, 52, lev. CX, res. 2.

27 Poupaki 2017, 115, pinakas 26. K 7.

28 Boardman 1989, 124, fig. 49.7.

29 Oren-Paskal 2008, 48, fig. 10.

30 Greenhut 1998, 135, fig. 27.2.

31 Crawford 1990, fig. 333.

32 Stupperich 1990, 33, taf. 11. 4.

33 Türkmen 2009, fot. lev. I, kat. no. 4-5.

34 Çokay-Kepçe 2017, 24, M1.7, Çiz. 2, res. 48b.

35 Quatember 2003, tafel 59, M 104.

on'da³⁶; **Kat. No. 2** ve **8** yarım bırakılmış bir eserdir ve yarım bırakılmış örneklere Allionai³⁷, Apollon Smintheion (Khrysa)³⁸, Parion³⁹, Pisidia Antiokheia⁴⁰, Atina⁴¹, Alba⁴² ve Sparta'da⁴³ rastlanılmaktadır. **Kat. No. 1**, MS 2-3. yüzyıla; **Kat. No. 2**, MS 3-4. yüzyıla; **Kat. No. 3, 4, 5, 6, 7, 8** ve **9**, MS 4-6. yüzyıla aittir.

2. Tutamaksız Sığ Havan (Resim 3-4)

Bu grupta 3 havan ele alınmıştır (Kat. No. 10-12). Düz ağızlı, ağız kenarları yuvarlatılmış ve oval gövdelidirler. Genel olarak sığdırlar ve ağız kenarlarında tutamakları yoktur. Bu eserler kırık olduğu için kaidelerinin nasıl işlendiği tam olarak bilinmemektedir. Ağız çapları 10 cm ile 24 cm arasında; korunan yükseklikleri ise 3.3 cm ile 6.9 cm arasında değişmektedir. **Kat. No. 10**, Bouleuterion; **Kat. No. 11-12**, Bazilika'da ele geçmiştir. **Kat. No. 10**, kum taşından, **Kat. No. 11** ve **12** mermerden yapılmıştır. Üç eserde benzer form sergilemektedir. Bu grupta en şaşırtıcı eser **Kat. No. 12**'dir. Bu eserin gövdesinde, dışa hafif çıkıntı yapan akıtma deliği görülmektedir. Tutamaklı havanlarda, akıtma kabın ağızı üzerinde yer almaktaydı ve akıtma deliği oluklu veya delikliydi. Bazı havanların ağızı üzerinde yer alan akıtma deliği ise, sadece dekoratif amaçlı yapılmaktadır ve bunlar yalancı akıtma olarak tanımlanmaktadır. Bu eserdeki akıtmanın gövdede işlenmesi tekneleri andırmaktadır⁴⁴. Ancak tekneler hem derin hem de geniş ağız çapına sahiptir. Bu şekilde işlenmesi bu kabın kullanım amacını diğerlerinden farklı kılmaktadır. Sıvı gıdalar için kullanılmış olsa da nasıl kullanıldığı soru işareti taşımaktadır.

Küçük çaplı olan üç eserin de kullanımı tutamaklı örneklerden çok farklı değildir. Ayrıca bu eserlerin kırık olması tutamaklı olup olmadığını da tam olarak yansıtmamaktadır. Eserlerin mevcut durumuna göre yorum yapılmıştır. Bu eserler mutfakta veya tıp ve kozmetik alanında kullanılmış olmalıdır.

Kat. No. 10 ve **11**'in benzerleri Salla⁴⁵, Allionai⁴⁶ ve Sardes'te⁴⁷; **Kat. No. 12**'nin benzeri Sparta'da⁴⁸ görülmektedir. **Kat. No. 10, 11** ve **12** benzerleri ve buldukları alanlarda ele geçen seramik ve metal eserler yardımıyla MS 4-6. yüzyıla tarihlenmektedir.

36 Yıldızlı-Ergürer 2019, 629, fig. 2, kat. no. 1-3.

37 Türkmen 2009, çiz. lev. VI, fot. lev. IV, kat. no: 18.

38 Kaplan 2007, 153-155, fig. 2a-c, 3.

39 Yıldızlı-Ergürer 2019, fig. 5, kat. no. 25.

40 Özhanlı-Güngör 2014, res. 4, 5, çiz. 4.

41 Thompson-Wycherley 1972, pl. 95b.

42 Crosetto 2013, fig. 266.

43 Poupaki 2019, 230, еик. 10.

44 Delikli tekneler ve diğerleri için bk. Quatember, 2003, taf. 67. M 84, M 85, M 109.

45 Varga 2010, 145, Fig. 1. 4.

46 Türkmen 2009, çiz. lev. X, katalog no: 29.

47 Crawford 1990, fig. 517.

48 Poupaki 2019, ек. 5.

B. Grup 2

Burada 6 eser değerlendirilmiştir (**Kat. No. 13-18**). Derin havanların tutamaklı örneklerinin yanı sıra tutamaksız örnekleri de vardır. Tutamaklı ve tutamaksız olarak iki alt gruba ayrılmıştır. 3 eser tutamaklı (**Kat. No. 13-15**), 3 eser tutamaksız (**Kat. No. 16-18**) gruba girmektedir.

Tahılların ve baharatların dövülmesinde ve ezilmesinde kullanılmışlardır. Tahılların dövülmesi dışında, kuru gıdaların saklanması, ölü küllerinin konulmasında ve temizlikte kullanılan suyun tedarikinde de derin havanlara ihtiyaç duyulmuştur. Poupaki⁴⁹, büyük boyutlu havanların (holmos), yapı malzemelerinin karıştırılmasında kullanıldığını belirtmektedir. Bu derin havanlar, dibek olarak da adlandırılmaktadır. Derin havanlarda kullanılan havanelerinin ahşaptan yapıldığı düşünülmektedir. Derin bir kap içinde dövme veya ezme işlemi küçük bir havaneli ile yapılması olanaksızdır. Seramikler üzerinde gördüğümüz sahnelerde⁵⁰, büyük ve uzun havanelerinin kullanıldığını görmekteyiz. Bu havanlar tapınaklarda, hamamlarda, agoralarda, dükkânlarda, işliklerde ve evlerde karşımıza çıkmaktadır. Bazen nekropollerde de bu tür kaplar ile karşılaşmakta ve urne kabı (ostothek) olarak kullanıldıkları bilinmektedir⁵¹.

1. Tutamaklı Derin Havan (Resim 4-5)

Bu grupta 3 eser yer almaktadır (**Kat. No. 13-15**). Mermerden yapılan üç eser de kırık ve eksiktir. Ağız kenarlarında tek tutamak korunmuştur. Korunan durumlarına göre düz ağızlıdır. Ağız kenarında yer alan tutamaklar kare veya dikdörtgen form sergileyebilmektedir. Ağız çapları 21 cm ile 31 cm arasında değişirken; korunan ölçülere göre yükseklikleri 12.2 cm ile 17.7 cm arasında değişmektedir.

Kat. No. 13, Sütunlu Cadde'de bulunmuştur. İri grenli gri damarlı mermerden yapılmıştır. Düz ağızlı kabın ağız kenarında tek tutamak yer almakta ve tutamak gövdeye doğru kademeli olarak daralmaktadır. Kabın yüzeyi zımparalanmıştır.

Kat. No. 14, Oda Mezar II içinde bulunmuştur⁵². İnce grenli mermerden yapılmıştır. Kırık ve eksik olarak ele geçen eserin bu mezara ait olup olmadığı da kesin değildir. Mezar daha önceden tahrip edildiği için bu kabın mezara nasıl geldiği tam olarak bilinmemektedir. Ayrıca kırık olan eserin parçaları da bu mezar içinde bulunamamıştır. Dolayısıyla mezarla ilişkili olup olmadığını söylemek güçtür. Yine de mezarda bulunma durumuna göre bir varsayım yaparsak ölü hediyeleri arasında mezara bırakılmış hediyelerden bir tanesi ya da ölünün küllerinin konulduğu urne veya ostothek gibi işlevsel bir amaca hizmet etmiş olabileceğini düşünebiliriz.

Kat. No. 15, Büyük Hamam'da bulunmuştur. İnce grenli, gri damarlı mermerden yapılmıştır. Kabın iç yüzeyi zımparalanmış, dış yüzeyinde ise tarak izleri belirgindir. Düz ağızlı, ağız kenarında yer alan tek tutamak kırık olup, yüzeyde tutamak çıkıntısı görülmektedir. Bu havan, sıvı maddeler için kullanılmış olmalıdır. Özellikle su, zeytinyağı gibi sıvıların konulmasında kullanılmışlardır. Hamamda bulunmuş olması nedeniyle su için kullanılmış olması muhtemeldir.

Kat. No. 13, 14 ve 15, MS 4-6. yüzyıla tarihlenmektedir.

49 Poupaki 2009a, 109, fig. 3.

50 Deonna 1938, 107, fig. 133.1; Sparkes 1962, 122, pl. VII.2; Maffre 1975, fig. 29, skyphos 16:a; Neils 2004, 54, 59, figure 4.2, 4.3, 4.6; Tsoukala 2009, 390, fig. 9, 10, 13

51 Derin havanların urne kabı olarak kullanıldığı örnekler için bk. Poupaki 2009b, fig. 25.15; Kessler 2016, 163-196.

52 Ergürer vd. 2022, 292.

2. Tutamaksız Derin Havan (Resim 5)

Bu bölümde konu edilen 3 adet tutamaksız derin havan, kırık ve eksiktir. Bu eserler tutamaksız olanlarla aynı amaçlara hizmet etmiştir (**Kat. No. 16-18**). Korunan ölçülere göre, ağız çapları 23 cm ile 30 cm arasında değişen havanların yükseklikleri ise, 11.4 cm ile 27.4 cm arasında değişmektedir.

Kat. No. 16, Bazilika'da ele geçmiştir ve ince grenli, gri damarlı mermerden yapılmıştır. Düz ağızlı kabın dış yüzeyi taraklanmış ve kabaca işlenmiştir. **Kat. No. 17**, Büyük Hamam'ın Apodyterium bölümünde bulunmuştur. Düz ağızlı ve ağızdan gövdeye doğru form daralmaktadır. Kabın iç ve ağız kenarı zımparalanmış olup, dış yüzeyinde tarak izleri görülmektedir. **Kat. No. 18**, Batı Kent Kapısından Sütunlu Caddeye çıkılan ara merdivenlerde bulunmuştur. Ponza (sünger) taşından yapılan eserin ağız kısmı kırık ve eksiktir. Gövde ve kaidesi korunan eserin kaideye geçişinde yiv görülmektedir. Bu yivden sonra kaide dışa doğru ovalleşmekte ve düz kaide ile son bulmaktadır. 18.3 cm kaide çapına sahiptir. Ponza taşından yapılan eser gözenekli bir yapıya sahiptir. Gözenekli yapısından dolayı bu kaptaki kuru gıdalar saklanmış ya da dövülmüş olabilir.

Kat. No. 16'nın benzerleri, Demre-Myra Aziz Nikolaos Kilisesi'nde⁵³ görülmektedir. **Kat. No. 16, 17** ve **18**, benzerleri ve bulunduğu alanda ele geçen seramik, metal eserler ve sikkeler yardımıyla MS 4-6. yüzyıla tarihlenebilir.

Havaneli

Havanlarla birlikte kullanılan ve onlara işlevsellik kazandıran havaneli, Prehistorik dönemlerden itibaren kullanım görmüştür. Başlangıçta doğanın biçimlendirdiği taşlardan oluşan havaneli⁵⁴ daha sonra insanoğlunun elinde şekil bulmaya başlamıştır. Çünkü kullanım kolaylığı için insanoğlu kendine özgü şekillerde havaneli üretmiş ve kullanmıştır. Farklı biçim ve şekillerde yapılan havanelerinin en yaygın olanları dar uzun silindirik veya konik formdadır⁵⁵. Klasik Dönemde konik forma yatay tutma kolu eklenmiş olup, bu form Hellenistik ve Roma Dönemi'nde yaygın olarak kullanılmıştır⁵⁶. Bu, zamanla literatüre "bükülmüş parmak" şeklinde girmiştir⁵⁷. Havaneli; mutfaklarda nane, kişniş, rezene, biber gibi baharatların öğütülmesinde veya ezilmesinde kullanılmıştır. Taş ve ahşaptan yapılan bu havanelerinin hem mutfakta hem de boya ve ilaç yapımında kullanıldığı bilinmektedir.⁵⁸ Havaneleri elle kavranabilecek bir form göstermekte olup; insanlar tarafından kullanımı kolay ve uygun görülen formlar tercih edilmiştir. "Hellenistik ve Roma Dönemi'nde tutma kolu üzerine çizgisel bezeme yapıldığı gibi tam bir parmak şeklinde yapılmış örnekler'de"⁵⁹ vardır. Burada değerlendirilen 5 eser kendi içinde 4 gruba ayrılmaktadır.

53 Yıldız Ötügen 2005, 116, çizim 3.

54 Türkmen 2009, 16; Ergürer 2015, 88.

55 Türkmen 2009, 16; Ergürer 2015, 88.

56 Davidson 1952, 189-190; Türkmen 2009, 16.

57 Türkmen 2009, 16.

58 Quatember 2003, 130.

59 Davidson 1952, 189-190, pl. 86. 1430-1436; Quatember 2003, 130, taf. 98. M 26, M 96, M 97; Allison 2006, 42, pl. 1.5, pl. 75.7.

Grup 1: Bükülmüş parmak formlu (Kat. No. 19-20) (Resim 6)

Bu gruptaki havaneleri ezme ve tutma koluna sahiptir. Tutma kolu genellikle bükülmüş parmak formunda ve ezme kolu da silindirik bir şekilde aşağı doğru uzanmaktadır (**Kat. No. 19** ve **20**). **Kat. No. 19**, Hamam/Frigidarium'da bulunmuştur⁶⁰. Yerel taştan yapılmıştır ve iri tanecikli yapısı vardır. **Kat. No. 19**'un tutma kolu kısadır. **Kat. No. 20**, Bouleuterion'da ele geçmiştir⁶¹. İnce grenli beyaz mermerden yapılmıştır. Yüzeyi zımparalanmıştır. **Kat. No. 20**'nin tutma kolu yayvan işlenmiştir. **Kat. No. 19** ve **20**, MS 2-4. yüzyıla aittir.

Grup 2: Konik formlu (Kat. No. 21) (Resim 6)

Kat. No. 21, Bazilika'da bulunmuştur. Mermerden yapılan eserin tutma kısmı kırık ve eksiktir. Ezme yüzeyi kullanımdan dolayı aşınmıştır. Ezme yeri dış konkavdır. Eserin bulunduğu yerde havan parçaları da ele geçmiştir. Bu veri ışığında bakıldığında eserin işlevsel olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. **Kat. No. 21**, MS 4-5. yüzyıla tarihlenmektedir.

Grup 3: Üçgen köşeli form (Kat. No. 22) (Resim 6)

Bu grupta bir eser ele alınmıştır (**Kat. No. 22**). Üçgenimsi veya köşeli olan havaneleri bu grupta değerlendirilmiştir. Sadece ezme kolu olan havaneleri şekilsel olarak farklılıklar göstermektedir. Buradaki havaneleri standart bir form göstermemektedir. Diğer havanelerine göre, daha kaba işlenmiştir. Kaba malzemeleri ezme amaçlı kullanıldığı düşünülmektedir⁶².

Kat. No. 22, Sütunlu Cadde'de 2019 kazı çalışmasında bulunmuştur. Kum taşından yapılmış ve üçgenimsi bir yapıya sahip olan bu eserin, yüzeyinde görülen aşınmalardan dolayı hem yatay hem dikey olarak kullanıldığı varsayılır. Genişliği 8.8 cm, cidar kalınlığı 4.3 cm ve korunan ölçülere göre yüksekliği 14.9 cm'dir. **Kat. No. 22**'nin benzer örneği bulunamamıştır. Bu eser bulunduğu tabaka ve diğer buluntular da dikkate alınarak MS 4-6. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Grup 4: Yuvarlak formlu (Kat. No. 23) (Resim 6)

Yuvarlak formlu örnekler bu grupta ele alınmıştır. Prehistorik⁶³ Dönem'den itibaren kullanılan formlardan bir tanesidir⁶⁴. Yüzyıllar boyunca basit şekilde işlenmiş ve kullanılmıştır. Tek örnek ile temsil edilmektedir (**Kat. No. 23**). Genel olarak bu gruptaki havaneleri avuç içinde kavranabilecek şekildedir ve ezme işlemi için kullanılmış olmalıdırlar. Özellikle şifalı bitkileri ezmede küçük boyutlu avuç içinde kolayca kavranabilen havaneleri kullanılmıştır. Bu havaneleri erken dönemlerde kullanılmaya başlamış, fakat farklı amaçlar için de kullanımı söz konusudur. Bazı yayınlarda bu tip havanelinin perdah taşı olarak kullanıldığı⁶⁵, bazı yayınlarda ise cevher ezme taşı olarak geçtiği görülür⁶⁶. Uzun bir süre bu tipin kullanımı farklı amaçlar doğrultusunda devam etmiş olmalıdır.

60 Ergürer vd. 2022, 295.

61 Ergürer vd. 2022, 294.

62 Yıldızlı-Ergürer 2019, 633.

63 Prehistorik dönem örnekleri için bk. Poupaki 2011, pinakas 30β-γ.

64 Klasik dönem örneği için bk. Poupaki 2021, fig. 17.

65 Bilgen 2010, 318, resim 325.

66 Aykurt 2020, pl. 35-40.

Kat. No. 23, Şapel civarında 2020 kazı sezonunda bulunmuştur. Sağlam, gri damarlı taştan yapılmış olan havaneli yuvarlak formludur. Ezme yüzeyi kullanımdan dolayı aşınmıştır ve eserin yüzeyi zımparalanmıştır. Benzerleri Sardes⁶⁷, Ephesos⁶⁸, Olbia⁶⁹ ve Chersonesus'da⁷⁰ bulunmaktadır. **Kat. No. 23**, MS 4-6. yüzyıla tarihlenebilir.

Sığ Kap (Resim 7)

Genel tanım itibarıyla bu kaplar sığ ve geniş çaplı, düz ağızlı, oval formlu ve çoğunlukla düz kaidelidirler. İki ya da üç parçadan oluşan, yüksek ayaklı, günlük yaşamda evlerde, agoralarda ve hamamlarda el ve yüz temizliğinde kullanıldığı gibi, vücudun tamamının temizlenmesinde de kullanılabilen bu tür kaplar, louterion ve perirrhanterion olarak adlandırılmaktadır⁷¹. Kullanım amaçları ve yerleri farklılık göstermektedir. Araştırmacılar louterionun günlük yaşamda; el ve yüz yıkamada⁷², perirrhanterionun ise tapınaklarda dini amaca yönelik temizlikte⁷³ kullanıldığını belirtmektedirler. Tapınaklarda temizlik dışında adak eşyası olarak da görülen perirrhanterion, aynı zamanda rahiplere yiyecek ve içecek sunulmasında veya tanrıya sunulan yiyecekler için de kullanılmaktadır⁷⁴. Mermer ve pişmiş topraktan yapılmış örnekleri bulunan bu kaplar MÖ 7. yüzyıldan itibaren kullanım görmeye başlamıştır⁷⁵. Genel olarak her iki form, arınma amacına hizmet etmektedir. Bazı sığ kapların ağız üzerinde yazıt görülebilmektedir⁷⁶. Bu yazıtların açıklaması genelde iyi şans, başarı ve sağlıklı yaşam şeklinde olmaktadır ve tanrılara adak olarak bu sığ kaplar hediye edilmektedir. Çapları genel olarak büyük olup, sığ derinliğe sahiptir. Arkaik Dönemden itibaren kullanılan kap, Anadolu'da özellikle Batı Anadolu kentlerinde görülmekle beraber her kentte karşımıza çıkmaktadır. Louterion veya perirrhanterion⁷⁷ olarak işlev görmektedirler. Makalede ele aldığımız sığ kapların perirrhanteriona mı yoksa louteriona mı ait olduklarını söylemek zordur. Burada 2 eser değerlendirilmiştir (**Kat. No. 24-25**). Bu iki eser de dışa çekik ağızlıdır. Ağız çapları 47 cm ile 56 cm arasında değişkenlik göstermekte olup, bu kapların daha geniş çaplı örnekleri de vardır.

Kat. No. 24, 2021 yılında Sütunlu Cadde'de bulunmuştur. İnce grenli gri damarlı mermerden yapılmıştır. Kırık olan eser dışa çekik ağızlı, ağız üzerinde iki yiv ve ağızın dışa doğru olan en uç kısmında boncuk dizisi yer almaktadır. Gövde aşağı doğru daralmaktadır. Bu gruptaki diğer örneğe göre daha derindir.

67 Crawford 1990, fig. 302.

68 Quatember 2010, taf. 277. B-MI 6.

69 Krutilov 2010, pl. 353, Ra- 12.

70 Klenina 2018, 288, Fig. 34.2.

71 Tükmen 2009, 19; Ekroth 2014, 232-233; Ergürer 2015, 89.

72 Cevizoğlu 2008, 284; Ergürer 2015, 89; Yıldızlı- Ergürer 2019, 633.

73 Ekroth 2014, 232-233.

74 Tükmen 2009, 19; Ekroth 2014, 232-233; Ergürer 2015, 89; Yıldızlı-Ergürer 2019, 633-634.

75 Cevizoğlu 2008, 288; Yıldızlı-Ergürer, 2019, 634. Pişmiş topraktan yapılmış erken örnek için bk. Banou-Bournias, 2014, 78, inv. no. 4278/4279.

76 Sardes'te sığ bir kap parçasının ağız üzerinde yer alan yazıt için bk. Greenewalt-Rautman-Meriç 1986, 23, fig. 34-35; Laodikeia örneği için bk. Öztaşkın 2020, 305, Şekil 18.

77 Hristiyanlıkta perirrhanterionların yerini thalassidionlar alır. Ayrıntılı bilgi için bk. Öztaşkın 2020, 300-313.

Kat. No. 25, Sütunlu Cadde'nin üst terasında yer alan İşlik I'de bulunmuştur. İnce grenli beyaz mermerden yapılan eser, dışa çekik ağızlı, ağız üzerinde iki yiv, yuvarlatılmış ağız kenarı yayvan gövde, kaideye geçişte tek yiv ve düz bir kaideden oluşmaktadır. Kabın iç ve dış yüzeyi zımparalanmış ve cilalanmıştır. Kaidenin tabanı kabaca işlenmiştir. Kaidenin tabanının kaba işlenmiş olması, kabın bir altlık üzerinde yükseldiğini göstermektedir. Ayrıca kaide tabanının kaba işçiliği iş yükünden ve zamandan tasarruf olarak değerlendirilebilir.

Kat. No. 24'ün benzeri Hama'da⁷⁸ ve Sparta'da⁷⁹; **Kat. No. 25**'in benzeri Parion⁸⁰, Allionai⁸¹, Atina⁸², Salamis⁸³ ve Or Agiva'da⁸⁴ görülmektedir. **Kat. No. 24** ve **25**, MS 3-4. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Tabak (Resim 7)

İnce cidarlı ve kaliteli olan tabaklar, havan ve diğer taş kaplara göre kullanım amacı farklılık göstermektedir. Mutfaklarda, hamamlarda ve gymnasiumlarda kullanılmışlardır. Bu kullanımlarının yanı sıra tanrıya sunu yapılırken veya cenaze törenlerinde ölen kişinin ardından sunulan yiyecekler ve içeceklerin adanmasında da tabaklardan faydalanılmıştır. Bu tabaklar pişmiş topraktan veya metalden yapıldığı gibi taştan da yapılmıştır. Burada 1 eser ele alınmıştır (**Kat. No. 26**).

Kat. No. 26, Batı Kent Kapısından Sütunlu Caddeye çıkılan ara merdivenlerde bulunmuştur. Gri damarlı, iri tanecikli mermerden yapılmıştır. Düz ağızlı ve oval gövdelidir. Kabın iç ve dış yüzeyi zımparalanmıştır. Yüzeyinde aşınma ve bozulmalar görülmektedir. Bu durum mermerin tanecikli yapısından kaynaklanmaktadır. 12 cm ağız çapına, 3.1 cm yüksekliğe ve 1 cm cidar kalınlığına sahiptir. **Kat. No. 26**, MS 3-4. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Çanak (Resim 7)

Çanaklar derin, geniş ve yayvan gövdeli kaplardır. Kâselere benzemekle beraber daha derin ve geniş çaptadırlar. Burada 2 eser değerlendirilmiştir (**Kat. No. 27-28**). Ağız çapları 18 cm ile 36 cm arasında değişmektedir. Korunagelen yükseklikleri sırayla 4.8 cm ve 11.8 cm'dir.

Kat. No. 27, bazalttan yapılmıştır. Tapınağa giden ahşap yolda yapılan çalışmalar sırasında bulunmuştur. Düz ağızlı ve ağız kenarında derin yiv yer almaktadır. Bu kabın kapaklı olduğu düşünülmektedir.

Kat. No. 28, ince grenli mermerden yapılmıştır. Dışa çekik düz ağızlıdır ve gövde kaideye doğru daralmaktadır. Bu kap, Bazilika'da bulunmuş olup, yangına maruz kalmış ve oldukça kötü durumdadır. 2020 yılı kazı sezonunda bazilika ile bitişik olan yapıda geç döneme ait kireç ocağı tespit edilmiştir. Bu kap da muhtemelen burada kireç üretmek amacıyla yakılmaya çalışılan mermerlerden bir tanesidir. Ancak tam olarak yanmayıp sadece tahrip olmuş şekilde günümüze ulaşabilmiştir. **Kat. No. 28**'in benzeri, Ephesos'da⁸⁵ görülmektedir. **Kat. No. 27** ve **28**, hem

78 Ploug 1969, 96, fig. 36, no. 3.

79 Poupaki 2019, εχ. 1.

80 Yıldızlı-Ergürer 2019, 634-635, kat. no. 39, 44.

81 Türkmen 2009, çiz. lev. XXI, XXIII, XXIV, kat. no. 62-64, 68, 71, 73.

82 Poupaki 2017, 114, K 4.

83 Chavane 1975, pl. 4. 16.

84 a-Salam Sa'id 2012, 1390, fig. 9. 6-7.

85 Quatember 2003, taf. 64. M 37, M 131.

benzerlerinden yola çıkılarak hem de bulunduğu alanlardaki seramik, sikke ve diğer buluntularda göz önüne alındığında MS 3-4. yüzyıla tarihlendirmek mümkündür.

Sonuç

Geç Antik Çağ'da taş kap, kazılarda ele geçen önemli bir malzeme olmasına karşın, genelde değerlendirme açısından geri planda kalmış bir malzemedir. Kazı çalışmalarında az sayıda ele geçmesi ve araştırmacılar tarafından bu malzemenin tam olarak bilinmemesi de bir etkidir. Ancak son yıllarda yapılan kazı çalışmalarında araştırmacıların bu malzemeyi daha çok tanımlamaya ve önemi anlamaya başladığı da yayınlardan anlaşılmaktadır. Taş kapların kazılarda genelde kırık olarak ele geçmesi de malzemeyi tanımlamayı güç kılmaktadır. Bu gibi yayınların sayısı arttıkça araştırmacıların bu malzemeyi daha kolay ayırt edebileceğini söyleyebiliriz. Syedra kazılarında şimdiye kadar 31 taş kap parçası ele geçmiştir. Burada incelenen 28 parçanın tamamı bütünlüğünü koruyamamış taş kap formlarına ait profilli parçalardır. Malzeme olarak mermer, bazalt, kum taşı ve ponza (sünger) taşından yapılmışlardır. En yoğun grubu havan oluşturmaktadır ve bunu havaneli takip etmektedir. Tabak, çanak ve sığ kap örnekleri de az sayıda örnekle temsil edilmektedir. Havan ve havaneli, tahılların öğütülmesi ve dövülmesinde, ilaç ve kozmetik ürünlerinin ezilmesinde; derin havanlar, zeytinyağı, şarap yapımında ve inşaat alanında harç yapımında; sığ kaplar, temizlikte; tabak, çanak ve havanlar, mutfakta servis kabı, meyve ve yumurta kabı olarak kullanılmıştır. Syedra'daki taş kaplar, kentten farklı alanlarında bulunmuştur. Kent genelinde taş kapların görülmesi kullanım alanının geniş olduğunu göstermektedir. **Kat. No. 1**, Oda Mezar I, **Kat. No. 2**, Oda Mezar I çevresinde; **Kat. No. 14**, Oda Mezar II'de bulunmuş olup; mezarlara ölü hediyesi olarak bırakılmış olabileceklerini düşündürmekle beraber mezar sahiplerinin de tıp alanında çalışan rahip doktorlar olabileceğini de akla getirmektedir. Ayrıca **Kat. No. 2** ile **8**, yarım bırakılmış örneklerdir. **Kat. No. 8** üzerindeki pergel izleri yapım aşamasını gösteren önemli veridir. Bu iki buluntu kentte bir atölyenin varlığını gösteren önemli buluntulardır. Sonuç olarak bu taş kaplar, Roma Dönemi'nde farklı amaçlar için kullanılmış ve üretilmiştir. Bu taş kaplar, MS 2. yüzyıl ile MS 6. yüzyıl arasına tarihlenmektedir.

KATALOG

Kat. No.	1	A. Çapı	23 cm	Form	Havan
Resim	1	Yük.	6.6 cm		
K. Env. No.	ABO 11	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Oda Mezar I Çevresi	C. Kal.	1.6-1.8 cm	Tarih	MS 2-3. yy

Kat. No.	2	A. Çapı	10.1 cm	Form	Havan
Resim	1	Yük.	3.2 cm		
K. Env. No.	ABP 9	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Oda Mezar I	C. Kal.		Tarih	MS 3-4. yy

Kat. No.	3	A. Çapı	14 cm	Form	Havan
Resim	1	Yük.	7 cm		
K. Env. No.	ABN 102	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Hamam Çevresi	C. Kal.	2.2-2.9 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	4	A. Çapı	26 cm	Form	Havan
Resim	2	Yük.	6 cm		
K. Env. No.	ABM 51	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Gymnasium-Palestra?	C. Kal.	1.3-3 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	5	A. Çapı	30 cm	Form	Havan
Resim	2	Yük.	4.7 cm		
K. Env. No.	ACK 3	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	B. Kent Kapısından Sütunlu Caddeye Çıkılan Ara M.	C. Kal.	3 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	6	A. Çapı	26 cm	Form	Havan
Resim	2	Yük.	5.6 cm		
K. Env. No.	ACL 3	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	İşlik I	C. Kal.	3.5 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	7	A. Çapı	26 cm	Form	Havan
Resim	2	Yük.	7.6 cm		
K. Env. No.	ACC 40	Genişlik		Malzemesi	Ponza (Sünger Taşı)
B. Yeri	Hamam Çevresi	C. Kal.	2.7 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	8	A. Çapı		Form	Havan
Resim	3	Yük.	5.2 cm		
K. Env. No.	ACM 4	Genişlik	7.2 cm	Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Sondaj I	C. Kal.		Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	9	A. Çapı	31 cm	Form	Havan
Resim	3	Yük.	6.2 cm		
K. Env. No.	ACK 4	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	B. Kent Kapısından Sütunlu Caddeye Çıkkın Ara M.	C. Kal.	2.9 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	10	A. Çapı	21 cm	Form	Havan
Resim	3	Yük.	6.9 cm		
K. Env. No.	ABZ 12	Genişlik		Malzemesi	Kum Taşı
B. Yeri	Bouleuterion	C. Kal.	2.5-3 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	11	A. Çapı	24 cm	Form	Havan
Resim	4	Yük.	6.1 cm		
K. Env. No.	ABK 4	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bazilika	C. Kal.	1.9 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	12	A. Çapı	10 cm	Form	Havan
Resim	4	Yük.	3.3 cm		
K. Env. No.	ABK 5	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bazilika	C. Kal.	1.1 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	13	A. Çapı	31 cm	Form	Havan
Resim	4	Yük.	17.7 cm		
K. Env. No.	ABA 50	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Sütunlu Cadde	C. Kal.	3.4 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	14	A. Çapı	21 cm	Form	Havan
Resim	4	Yük.	12.2 cm		
K. Env. No.	ABR 13	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Oda Mezar II	C. Kal.	2.7-3.7 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	15	A. Çapı	26 cm	Form	Havan
Resim	5	Yük.	16.8 cm		
K. Env. No.	ABC 1	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Hamam/Frigidarium	C. Kal.	2.5 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	16	A. Çapı	23 cm	Form	Havan
Resim	5	Yük.	12.2 cm		
K. Env. No.	ABK 6	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bazilika	C. Kal.	2.2 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	17	A. Çapı	25 cm	Form	Havan
Resim	5	Yük.	11.4 cm		
K. Env. No.	ACD 17	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Hamam/Apodyterium	C. Kal.	3.6 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	18	A. Çapı	30 cm	Form	Havan
Resim	5	Yük.	27.4 cm		
K. Env. No.	ACC 54	K. Çapı	18.3 cm	Malzemesi	Ponza (Sünger Taşı)
B. Yeri	B. Kent Kapısından Sütunlu Caddeye Çıkan Ara M.	C. Kal.		Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	19	A. Çapı		Form	Havaneli
Resim	6	Yük.	7.5 cm		
K. Env. No.	ABD 67	Genişlik	6 cm	Malzemesi	Taş
B. Yeri	Hamam/Frigidarium	C. Kal.	3.6-4.7 cm	Tarih	MS 2-4. yy

Kat. No.	20	A. Çapı		Form	Havaneli
Resim	6	Yük.	7.7 cm		
K. Env. No.	ABZ 1	Genişlik	8 cm	Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bouleuterion	C. Kal.	3.1-3.6 cm	Tarih	MS 2-4. yy

Kat. No.	21	A. Çapı		Form	Havaneli
Resim	6	Yük.	8.1 cm		
K. Env. No.	ABK 8	Genişlik	4.3 cm	Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bazilika	C. Kal.		Tarih	MS 4-5. yy

Kat. No.	22	A. Çapı		Form	Havaneli
Resim	6	Yük.	14.9 cm		
K. Env. No.	ABA 51	Genişlik	8.8 cm	Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Sütunlu Cadde	C. Kal.	4.3 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	23	A. Çapı		Form	Havaneli
Resim	6	Yük.	4.5 cm		
K. Env. No.	ABS 2	Genişlik	6.6 cm	Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Şapel Çevresi	C. Kal.	4.4 cm	Tarih	MS 4-6. yy

Kat. No.	24	A. Çapı	47 cm	Form	Sığ Kap
Resim	7	Yük.	8.6 cm		
K. Env. No.	ACC 4	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Sütunlu Cadde	C. Kal.	1-7-3.4 cm	Tarih	MS 3-4. yy

Kat. No.	25	A. Çapı	56 cm	Form	Sığ Kap
Resim	7	Yük.	4 cm		
K. Env. No.	ACL 2	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	İşlik I	C. Kal.	2.1 cm	Tarih	MS 3-4. yy

Kat. No.	26	A. Çapı	12 cm	Form	Tabak
Resim	7	Yük.	3.1 cm		
K. Env. No.	ACJ 4	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	B. Kent Kapısından Sütunlu Caddeye Çıkkılan Ara M.	C. Kal.	1 cm	Tarih	MS 3-4. yy

Kat. No.	27	A. Çapı	18 cm	Form	Çanak
Resim	7	Yük.	4.8 cm		
K. Env. No.	ABN 46	Genişlik		Malzemesi	Bazalt
B. Yeri	Tapınağa Giden Ahşap Yol	C. Kal.	0.7-1.9 cm	Tarih	MS 3-4. yy

Kat. No.	28	A. Çapı	36 cm	Form	Çanak
Resim	7	Yük.	11.8 cm		
K. Env. No.	ABK 3	Genişlik		Malzemesi	Mermer
B. Yeri	Bazilika	C. Kal.	2.1-3.3 cm	Tarih	MS 3-4. yy

KAYNAKLAR**Akkurnaz 2016**

Akkurnaz, F. B., *Eski Yunan ve Roma Kapları ve İşlevleri*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Allison 2006

Allison, P. M., *The Insula of The Menander at Pompeii*, Volume 3, Oxford University Press, Oxford.

a-Salam Said 2012

a-Salam Sa'id, A., "Or Aqiva", *Hadashot Arkheologiyat* 124, İsrail, 1389-1405.

Armağan 2010

Armağan, M. E., *Kuşadası Kadıkalesi'ndeki Bizans Dönemi Taş Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Aykurt 2020

Aykurt, A., *Liman Tepe I: Orta Tunç Çağı Seramiği ve Küçük Buluntuları/Middle Bronze Age Ceramics and Small Finds*, Bilgin Sanat Yayınları, Ankara.

Banou-Bournias 2014

Banou, E. S.-Bournias, L. K., *Kerameikos*, John S. Latsis Public Benefit Foundation, Athens.

Berlin 1997

Berlin, A., "Tell Anafa II, i; The Hellenistic and Roman Pottery: The Plain Wares", ed. S. C. Herbert, Kelsey Museum of the University of Michigan, Ann Arbor, 1-244.

Bilgen 2010

Bilgen, A. N., *Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2006-2010)*, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Boardman 1989

Boardman, J., "The Finds", ed. M. Balance- J. Boardman- S. Corbett- S. Hood, *Excavations in Chios 1952-1955: Byzantine Emporio*, The British School at Athens, Supplementary Volumes, No. 20, 86-142.

Byzantinos

Byzantinos, S., *Ethnicorum*, çev. A. Meinekii, Berolini 1849.

Can 2016

Can, B., "Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", *ANMED*, S. 14, 263-267.

Can 2017

Can, B., "Syedra ve Territoriyumu", ed. I. Adibelli-G. İlgezdi Bertram-K. Matsumura-E. Baştürk-C. Koyuncu-H. A. Kızırlanoğlu-T. Y. Yedidağ-A. Topaloğlu Uzunel, *Barış Salıman Anı Kitabı*, İstanbul, 37-52.

Cevizoğlu 2008

Cevizoğlu, H., "İonia'da Arınma Gereçleri: Louterion, Perirrhanterion, Asamynthos/Pyelos", haz. İ. Delemen-S. Çokay-Kepçe-A. Özdzibay-Ö. Turak, *Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı/Festschrift für Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu zum 65. Geburtstag*, C I, Antalya, 283-308.

Chavane 1975

Chavane, Marie-José, *Les Petits Objets, Salamine de Chypre VI*, E.de Boccard, Paris.

Cramer 1832

Cramer, J. A., *A Geographical and Historical Description of Asia Minor; with a Map*, Vol. II, Book on Demand Ltd., Oxford.

Crawford 1990

Crawford, J. S., *The Byzantine Shops at Sardis*, Harvard University Press, London.

Crosetto 2013

Crosetto, Alberto, "Mortaria", ed. E. Micheletto, *La Cattedrale di Alba; Archeologia di un Cantiere*, Torino, 253-254.

Çokay-Kepeç 2017

Çokay-Kepeç, S., *Perge Batı Nekropolis Buluntuları: 1997-2007 Yılları Arasında 169 Numaralı Parselde Yürütülen Çalışmalar*, Ege Yayınları, İstanbul.

Darrouzès 1981

Darrouzès, J., *Notitiae Episcopatum Ecclesiae Constantinopolitanae, Texte Critique, introduction et notes*, Peeters, Paris.

Delemen- Çokay-Kepeç 2009

Delemen, İ.- Çokay-Kepeç, S. *Yunan ve Roma Kap Formları Sözlüğü*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Deonna 1938

Deonna, W., *Le Mobilier Delien*, Delos XVIII, E.de Boccard, Paris.

Ekroth 2014

Ekroth, G., "A Note on minced meat in ancient Greece", ed. L. Karlsson- S. Carlsson- J. B. Kullberg, *LABPYS. Studies presented to Pontus Hellström (BOREAS 35)*, Upsala, 223-235.

Ergürer 2015

Ergürer, H., "Parion Roma Dönemi Mermer Kapları", ed. C. Başaran-V. Keleş, *Parion Kazıları 10. Yıl Armağanı*, Bilgün Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 87-98.

Ergürer vd. 2022

Ergürer, H. E.-Arh, Y.-Yıldızlı, M.-Büyüme, U.-Ergürer, H., *Syedra 2020 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları, 2019-2020 Yılı Kazı Çalışmaları*, C II, Ankara 2022, 289-310.

Eroğlu 2019

Eroğlu, M., *Aigai'deki (Aiolis) Endüstriyel Üretime Ait Taş Donanımlar*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Greenewalt-Rautman-Meriç 1986

Greenewalt, C. H.-Rautman, M. L.-Meriç, R., "The Sardis Campaign of 1983", *ASOR, Supplementary Studies*, No. 24, (Preliminary Reports of ASOR-Sponsored Excavations 1980-84), 1-30.

Greenhut 1998

Greenhut, Z., "Horvat Hermeshit 1988-1990 Seasons", *Atiqot*, C 34, 121-172.

Hagel-Tomaschitz 1998

Hagel, S-Tomaschitz, K., *Repertorium der Westkilkilischen Inschriften*, Verlag der ÖAW, C 265, Wien.

Hierokles 1893

Hierocles, Synecdemus, *Accedunt Fragmenta Apud Constantinum Porphyrogenetum Servata et Nomina Urbium Mutata*, çev. A. Burckhardt, Lipsiae.

Hüber 1992

Hüber, G., "Syedra", *Anzeiger der Philosophisch-historischen Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften*, 129 Jahrgang, Wien.

Karamut 1997

Karamut, İ., "1995 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme ve Kurtarma Kazısı Çalışmaları", *Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, VII, 49-56.

Kaplan 2007

Kaplan, D., "New Light on The Production of Marble Vessel from Smintheion", *Anadolu/Anatolia* 32, 153-159.

Kazhdan 1991

Kazhdan, A. P., *The Oxford Dictionary of Byzantium*, Vol. 1-2-3, Oxford University Press, New York-Oxford.

Kaya 2019

Kaya, D., *Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea) Kazıları Unguentariumları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Kessler 2016

Kessler, T., "Die Osteotheken im Kerameikos", *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts: Athenische Abteilung*, Band 129/130, 2014/2015, Berlin, 163-196.

Klenina 2018

Klenina, E., *Chersonesus Taurica in the Principate: Some Aspects of Economic History According to Archaeological Data*, Poznań University Press, Poznań.

Korkut 2002

Korkut, T., "Steinerne Mörserschalen aus Patara", *AA*, 2001/1, 233-245.

Krutilov 2010

Krutilov, V. V., "Small stone objects", ed. N. A. Lejpunskaja- P. G. Bilde- J. M. Højte- V. V. Krapivina- S. D. Kryžickij, *The Lower city of Olbia (Sector NGS) in the 6th century BC to the 4th century AD*, Vol. 1-2, Aarhus University Press, Denmark, 469-472.

Maffre 1975

Maffre, Jean-Jacques, "Collection Paul Canellopulos: Vases Béotiens", *Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 99-1, 409-520.

Neils 2004

Neils, J., "Kitchen or Cult? Women with Mortars and Pestles", ed. S. Keay- B. Sparkes, *Greek Art in View: Essays in honour of Brian Sparkes*, Oxbow Books, Oxford, 54-62.

Oren-Paskal 2008

Oren-Paskal, M., "Excavation Bat Galim: The Pottery", *Contract Archaeology Reports III: Reports and Studies of the Recanati Institute for Maritime Studies Excavations*, Haifa, 32-53.

Özhanlı-Güngör 2014

Özhanlı, M.-Güngör, T., “Pisidia Antiokheia’sı Mortarları”, ed. B. Duman- E. Konakçı- C. Şimşek, *Mustafa Büyükkolancı’ya Armağan/Essay in Honour of Mustafa Büyükkolancı*, Ege Yayınları, İstanbul, 505-513.

Öztaşkın 2020

Öztaşkın, G. K., “Erken Bizans Dönemi Mimarisinde Az Bilinen Bir Düzenleme: Thalassidionlar”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 2020, 300-313.

Ptolemaei 1845

Ptolemaei, C., *Geographia*, ed. C. F. A. Nobbe, Lipsiae.

Poupaki 2009a

Poupaki, E., “Stone Agricultural Implements From the Island of Kos: The Evidence From Kardamaina, the Ancient Demos of Halasarna”, ed. G. Deligiannakis-Y. Galanakis, *The Aegean and its Cultures: Proceedings of the first Oxford-Athens graduate student workshop organized by the Greek Society and the University of Oxford Taylor Institution, 22-23 April 2005*, BAR International Series 1975, 109-119.

Poupaki 2009b

Poupaki, E., “Marble urns in the Sparta Museum”, ed. W. G. Cavanagh- C. Gallou- M. Georgiadis, *Sparta and Laconia from Prehistory to Pre-Modern: Proceedings of the Conference held in Sparta, organised by the British School at Athens, the University of Nottingham, the 5th ephoreia of Prehistoric and Classical Antiquities and the 5th Ephoreia of Byzantine Antiquities 12-20 March 2005*, British School at Athens Studies, Vol. 16, 2009b, 243-251.

Poupaki 2011

Poupaki, E. A., ΛΙΘΙΝΑ ΑΓΓΕΙΑ ΧΕΙΡΟΜΥΛΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΕΧΝΕΡΓΑ, ΑΛΛΑΣΑΡΝΑ II, Atina.

Poupaki 2017

Poupaki, E. A., “ΛΙΘΙΝΑ ΑΓΓΕΙΑ ΧΕΙΡΟΜΥΛΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΛΙΘΙΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ”, ΑΛΛΑΣΑΡΝΑ VI, Atina, 67-117.

Poupaki 2019

Poupaki, E., “Μαρμάρινα και άλλα λίθινα αγγεία από τη Σπάρτη”, *AURA* 2, 219-244.

Poupaki 2021

Poupaki, E., “Stone Artifacts from Agathonisi, Dodecanese, Greece: Evidence of Insularity”, *Mare Nostrum*, Vol. 12/No. 2, 127-164.

Ploug 1969

Ploug, G., “Les objets en pierre”, ed. G. Ploug- E. Oldenburg- E. Hammershamb- R. Thomsen- G. Løkkegaard, *Hama Fouilles Et Recherches 1931-1938* IV/3, Copenhagen, 89-106.

Quatember 2003

Quatember, U., “Marmorinventar”, hrsg. C. Lang-Auinger, *Hanghaus 1 in Ephesos Funde und Ausstattung, Forschungen in Ephesos*, Band VIII/4, Viyana, 121-152.

Quatember 2010

Quatember, U., “Marmorinventar”, hrsg. F. Krinzinger, *Hanghaus 2 in Ephesos: die Wohneinheit 1 und 2 Baubefund, Ausstattung, Funde, Forschungen in Ephesos*, Band VIII/8, Textband wohneinheit 2, Wien, 649-655.

Ramsay 1960

Ramsay, W. M., *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, çev. M. Pektaş, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Sparkes 1962

Sparkes, B. A., "The Greek Kitchen", *The Journal of Hellenic Studies*, Vol. 82, 121-137.

Stupperich 1990

Stupperich, R., "Neugefundene Bruchstücke von Marmorplastik", hrsg. Ü. Serdaroğlu-R. Stupperich- E. Schwertheim, *Ausgrabungen in Assos, AMS, Band 2*, Bonn, 29-34.

Thompson-Wycherley 1972

Thompson, H. A.-Wycherley, R. E., *The Athenian Agora: The History, Shape and Uses of an Ancient Center, The Athenian Agora*, Vol. 14, American School of Classical Studies at Athens, Athens.

Tuna-Sakarya 2013

Tuna, N.-Sakarya, İ. "Reşadiye ve Burgaz Kazılarında Bulunan Mortarların Tipolojik Gelişimi", ed. M. Tekocak, *K. Levent Zoroğlu'na Armağan/Studies in Honour of K. Levent Zoroğlu*, İstanbul, 729-741.

Tsoukala 2009

Tsoukala, V., "Cereal processing and the performanca of gender in archaic and classical Greece: iconography and function of a group of terracotta statuettes and vases", ed. Ç. Özkan-Aygün, *SOMA 2007: Proceedings of the XI Symposium on Mediterranean Archaeology, Istanbul Technical University 24-29 April 2007*, BAR International Series 1900, Oxford, 387-395.

Türkmen 2009

Türkmen, B., *Allionai'de Bulunan Ezme ve Öğütme Taş Aletleri ile Taş Kaplar*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Ünal-Girginer 2007

Ünal, A.-Girginer, S., *Kilikya-Çukurova: İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya*, Tarih ve Arkeoloji, İstanbul.

Yıldızlı-Ergürer 2019

Yıldızlı, M.-Ergürer, H. E., "Parion Roma Dönemi Taş Kapları (2010-2018)", ed. V. Keleş- H. Kasapoğlu-H. Ertuğ Ergürer-E. Çelikbaş-A. Yılmaz, *Cevat Başaran'a 60. Yaş Armağanı/Essay for Cevat Başaran's 60th Birthday Occasion*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 625-656.

Yıldız-Ötüken 2005

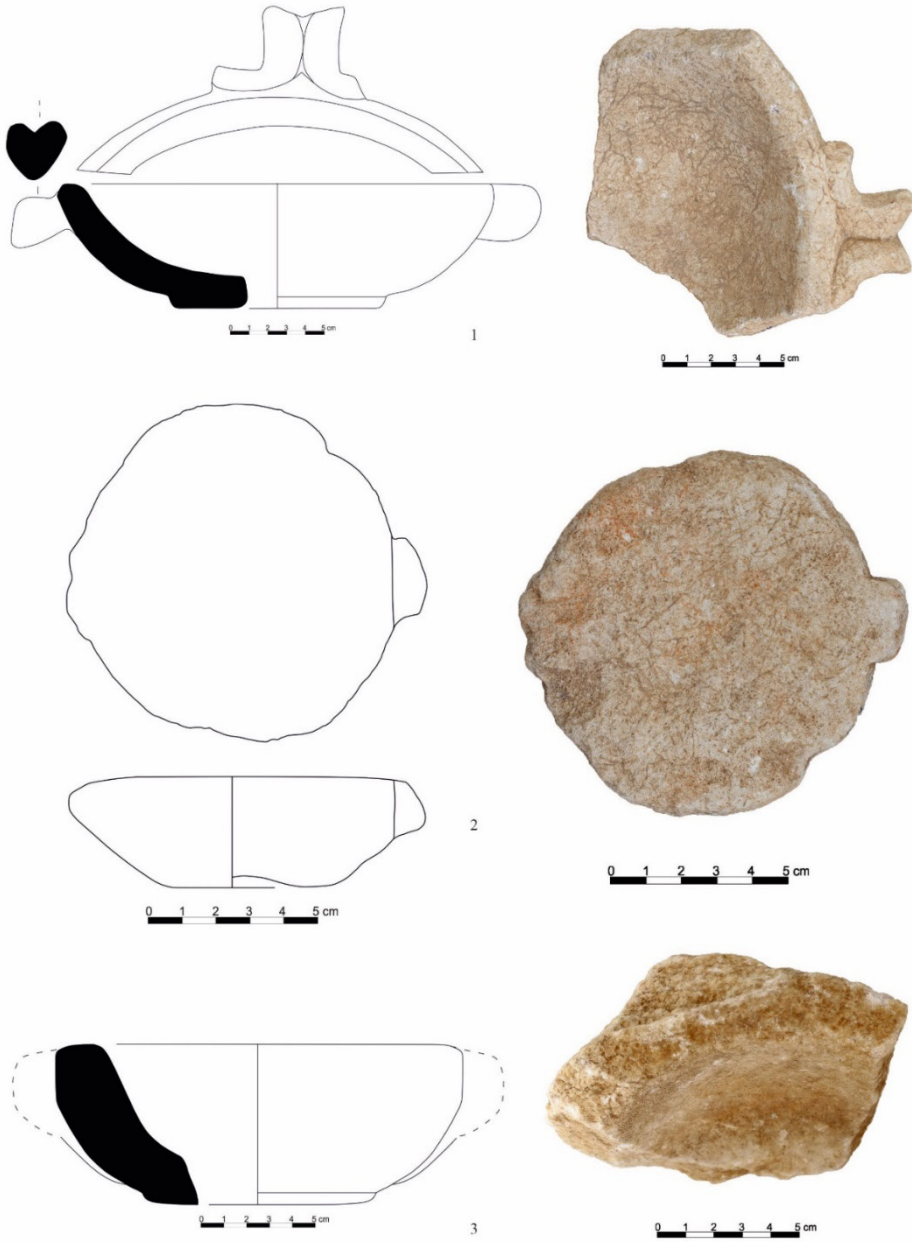
Yıldız-Ötüken, S., "2003 Yılı Demre-Myra Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini Koruma-Onarım-Belgeleme Çalışmaları", *26. Kazı Sonuçları Toplantısı*, C I, Ankara, 111-126.

Varga 2010

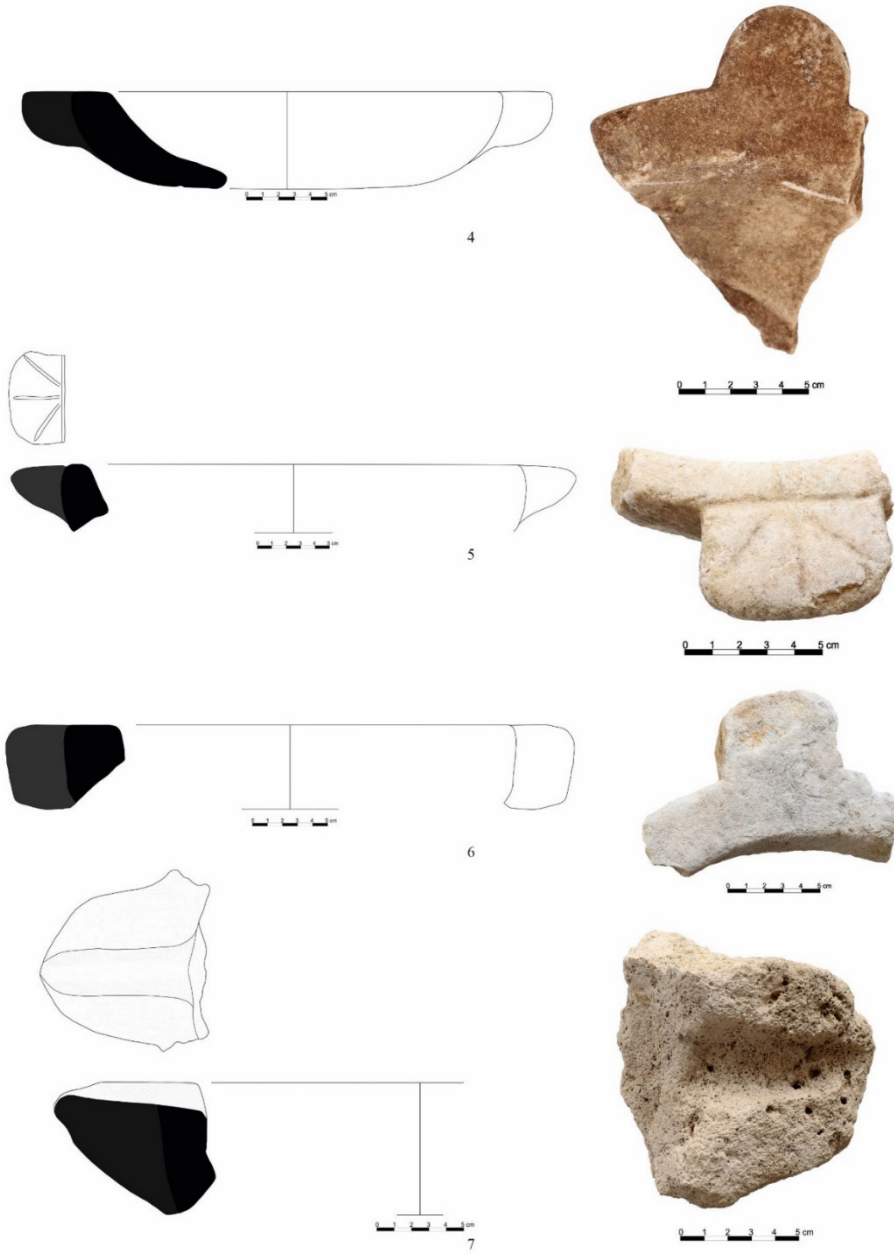
Varga, G., Roman Mortaria from Salla, *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 61, Akadémiai Kiadó, Budapest 145-184.

Villing 2009

Villing, A., The Daily Grind of Ancient Greece: Mortars and Mortaria between Symbol and Reality, ed. A. Tsingarida, *Shapes and Uses of Greek Vases (7th-4th B.C.)*, Brüksel, 319-334.

EKLER

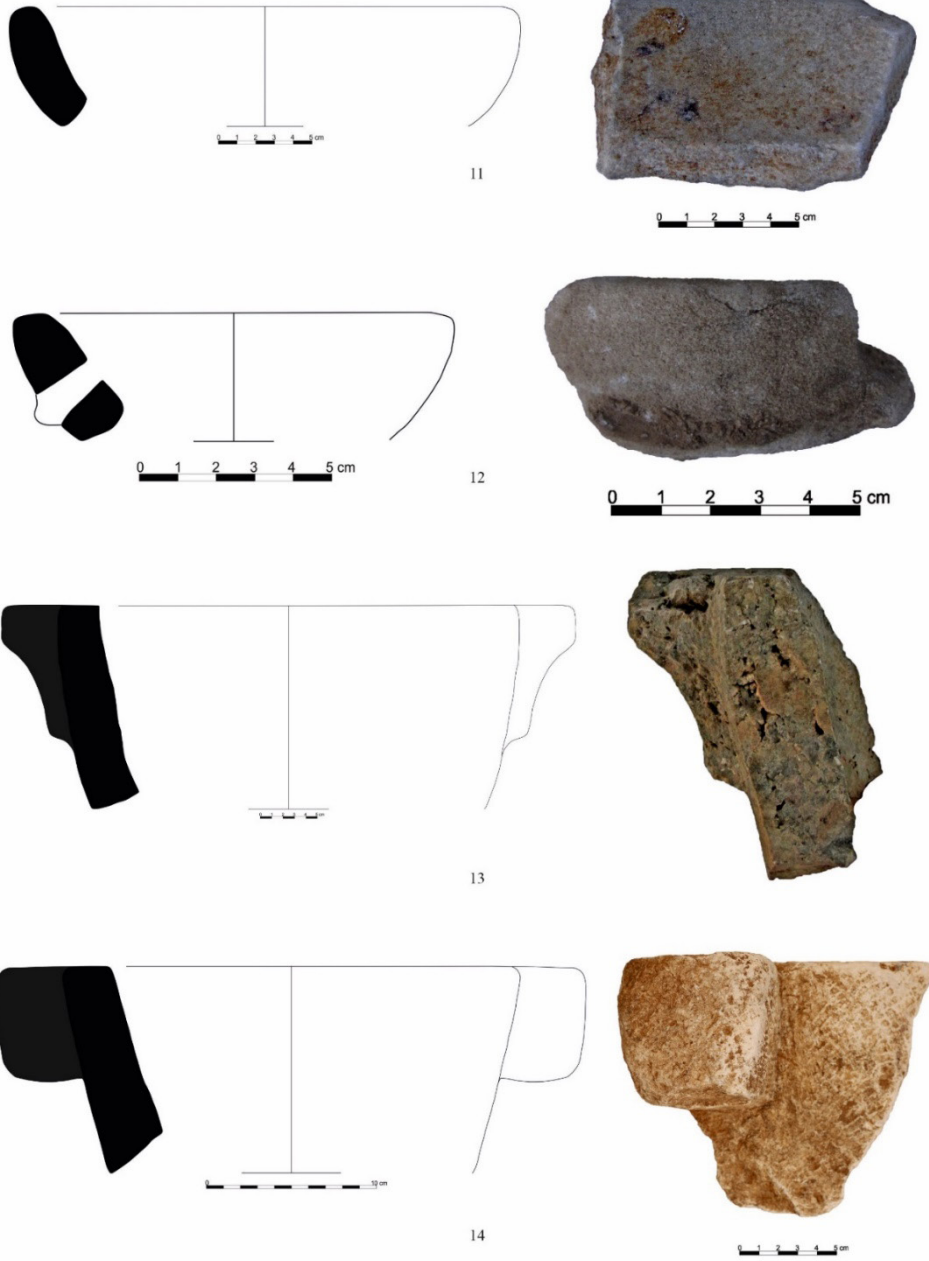
Resim 1: Kat. No. 1, Tutamaklı Sığ Havan, MS 2-3 yy; Kat. No. 2 Yarı işlenmiş Havan, MS 3-4. yy;
Kat No. 3, Tutamaklı Sığ Havan, MS 4-6. yy.

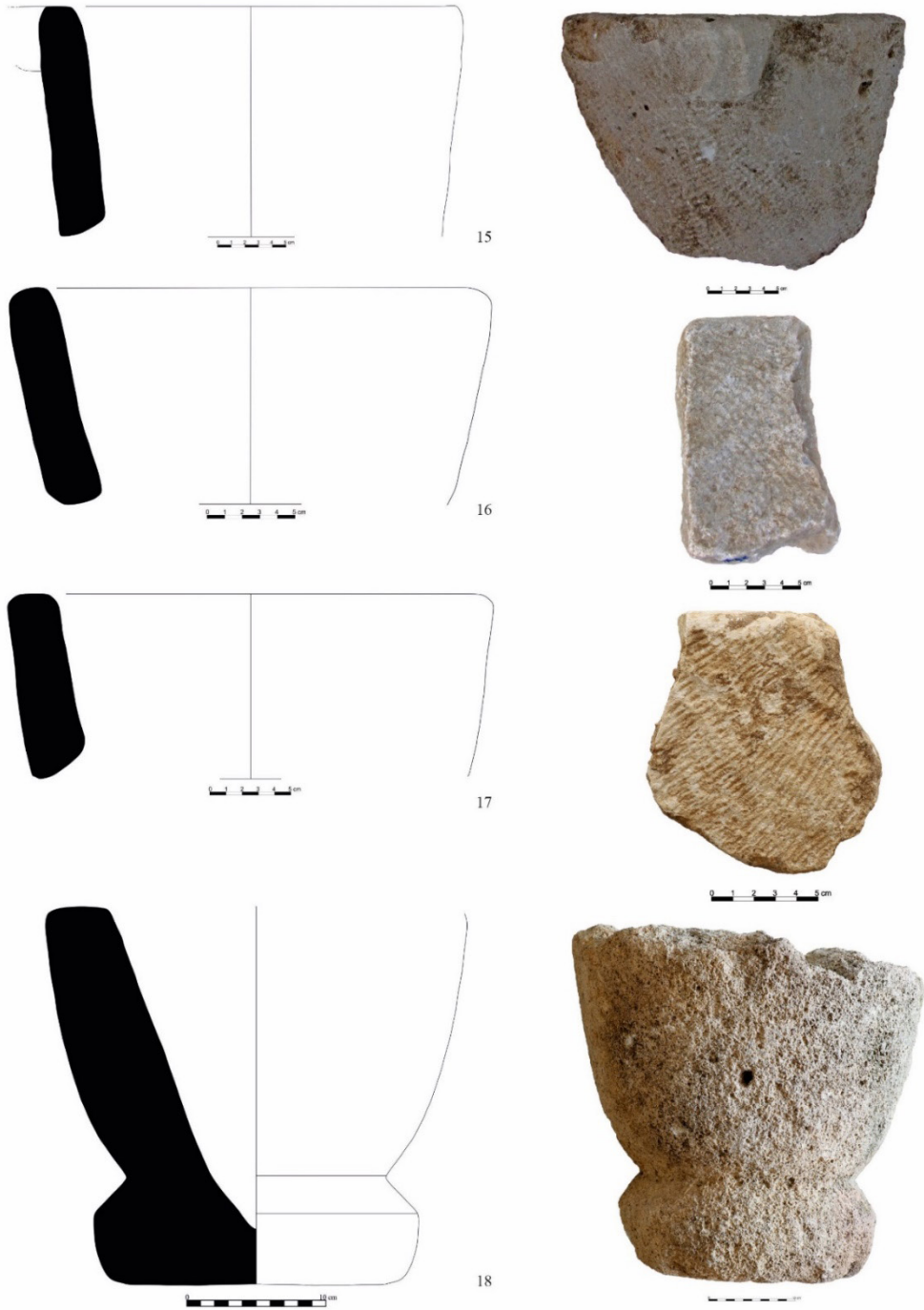
Resim 2: Kat. No. 4-7, Tutamaklı Siğ Havan, MS 4-6. yy.

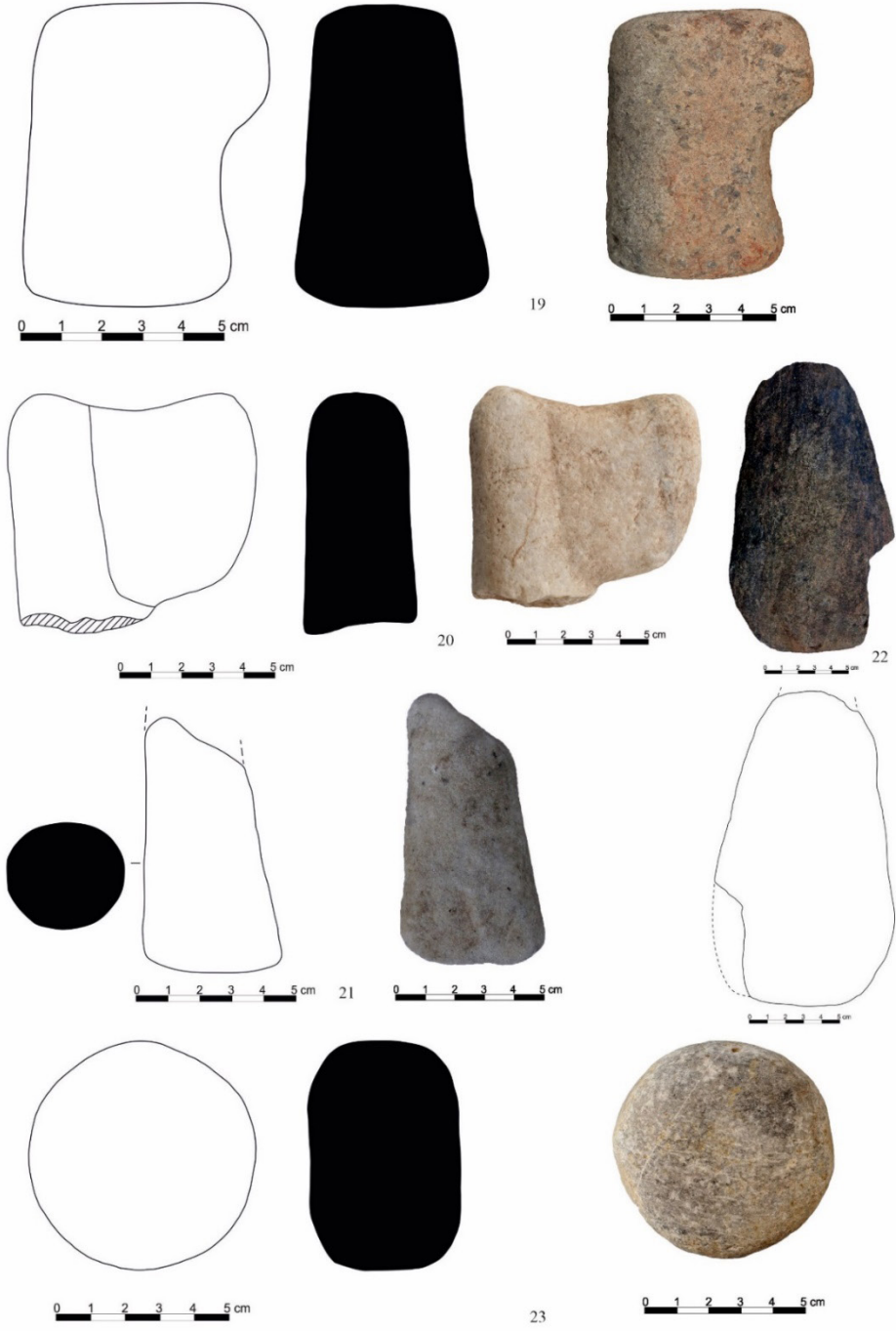
Resim 3: Kat. No. 8-9, Tutamaklı Sığ Havan, MS 4-6. yy; Kat. No. 10, Tutamaksız Sığ Havan, MS 4-6. yy.

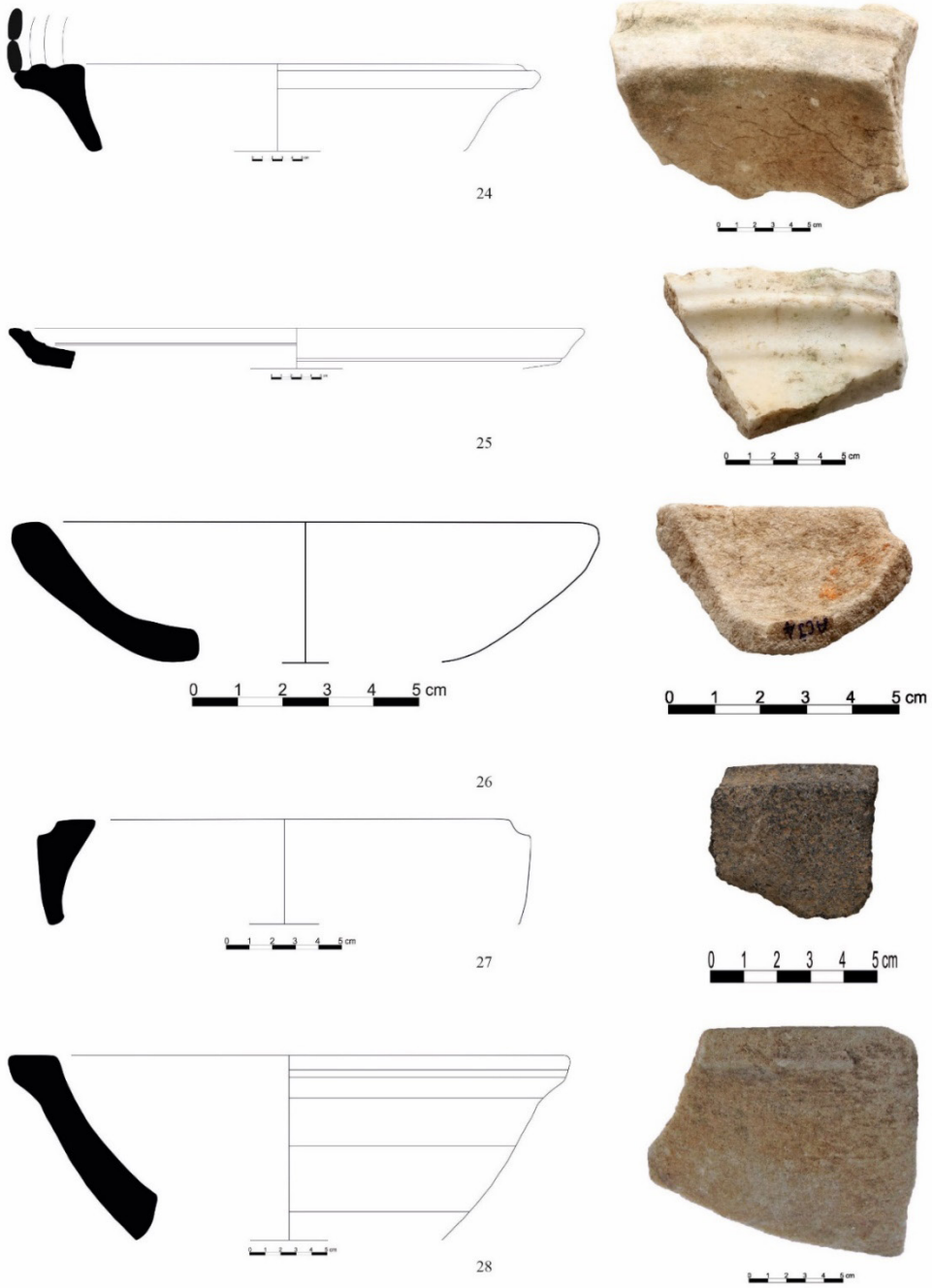
Resim 4: Kat. No. 11-12, Tutamaksız Sığ Havan, MS 4-6. yy; Kat. No. 13-14, Tutamaklı Derin Havan, MS 4-6. yy.

Resim 5: Kat. No. 15, Tutamaklı Derin Havan, MS 4-6. yy; Kat. No. 16-18, Tutamaksız Derin Havan, MS 4-6. yy.

Resim 6: Kat. No. 19-20, Grup 1, MS 2-4. yy; Kat. No. 21-22, Grup 2, MS 4-6. yy; Kat. No. 23, Grup 3, MS 4-6. yy.

Resim 7: Kat. No. 24-25, Sığ Kap, MS 3-4. yy; Kat. No. 26, Tabak, MS 3-4; Kat. No. 27-28, Çanak, MS 3-4. yy.

